

ŚRODOWISKO KIBICÓW PIŁKARSKICH A PROCES SOCJALIZACJI (na przykładzie działalności Stowarzyszenia Kibiców Lechii Gdańsk „Lwy Północy”)

Kibicowanie, które towarzyszy wszelkim dyscyplinom sportowym od-
kąd pojawiły się w przestrzeni kulturotwórczej działalności człowieka, jest
niezwykle złożonym, a przez to i ciekawym zjawiskiem. W ostatnich la-
tach staje się ono stosunkowo popularnym wśród badaczy przedmiotem na-
ukowych dociekań podejmowanych z różnych pozycji, najczęściej jednak
zajmuje się nią psychologia, pedagogika, socjologia czy też antropologia
kultury¹. Co ważne, zwraca się w nich uwagę nie tylko na negatywne stro-
ny przywołanego zjawiska (chuligaństwo, przestępczość, patologie, uza-
leźnienia), ale dostrzega się również jego pozytywne strony. Okazuje się,
że w swej skomplikowanej złożoności, środowisko kibiców w wielu przy-
padkach stanowi niedocenianą dotąd przestrzeń wychowawczą, przekazując
poprzez swoje zaangażowanie na różnych płaszczyznach, niezwykle cenne
i pożądane wzorce postaw społecznych². W tym sensie w wielu aspektach
uczestniczy ono także w procesie socjalizacji, która jest ściśle związana
z wychowaniem (choć pojęcia te nie są tożsame), ponieważ na człowieka
wpływają nie tylko instytucje powołane niejako z zasady do wychowania
(rodzina, szkoła, Kościół), ale również wszystkie inne grupy środowiskowe,
wspólnoty, grupy rówieśnicze, organizacje rekreacyjne, z którymi człowiek
ma do czynienia w ciągu życia w swoim otoczeniu³. Socjalizacja przecież
to najogólniej mówiąc proces kształtowania mentalności, postaw i działań

---

1 Wśród najnowszych prac dotyczących zjawiska kibicowania, jakie ukazały się na pol-
skim rynku wydawniczym warto wymienić: K. Brumm (2012) *Fanoturystyka. Kibice sportowi
w pozytywnym świetle*. Poznań; P. Piotrowski (2012) *Chuligani a kultura futbolu w Polsce*.
Warszawa; M. Babik (2010) *Szkoła wobec subkultury pseudokibiców*. Kraków; T. Sahaj (red.)
(2009) *Pogranicza współczesnego sportu. Ujęcie społeczne*. Poznań; J. Kostorz (red.) (2012)
Euro 2012 – w poszukiwaniu wartości. Opole.

2 J. Wąsowicz (2011) *Czy można wychować kibica?* „Magazyn Salezjański Don Bosko” nr
2, s. 4-5.

3 N. Goodman (1997) *Wstęp do socjologii*. Poznań, s. 91-93.

ludzi przez społeczeństwo. Analizując pod kątem socjalizacji środowisko kibiców w perspektywie psychologicznej ważny w tym względzie będzie jego wpływ na rozwój indywidualnej osobowości poszczególnych osób z nim związanych. Antropolog społeczny zwracać będzie z kolei uwagę na kulturotwórcze procesy związane z przywołaną grupą środowiskową, zaś socjolog zwróci w swoich badaniach uwagę m.in. na utrwalanie przez to środowisko porządku społecznego⁴.

Charakterystycznym zjawiskiem dla środowiska kibiców w Polsce, jakie możemy zaobserwować w ostatniej dekadzie, jest ich organizowanie się w prawnie zarejestrowane stowarzyszenia, które prowadzą wielotorową działalność, związaną nie tylko ze sprawami bezpośrednio dotyczącymi kibicowania swojej drużynie, ale również na polu zaangażowania społecznego. Jednym z wielu już dzisiaj tego typu organizacji, jest Stowarzyszenie Kibiców Lechii Gdańsk „Lwy Północy” Poprzez swoją działalność kontynuuje ono tradycje wypracowane wśród sympatyków gdańskiego klubu już znacznie wcześniej. W niniejszej refleksji przywołamy zatem wszystkie te inicjatywy Stowarzyszenia, które zdaniem autora mogą posłużyć za materiał empiryczny do badań nad procesem socjalizacji w środowiskach kibiców piłkarskich.

Stowarzyszenie kibiców Lechii Gdańsk „Lwy Północy” – rys historyczny

Pierwsze w historii prawnie zarejestrowane stowarzyszenie kibicowskie w Gdańsku zostało wpisane do rejestru sądowego 3 grudnia 2002 r. Była to wówczas jedna z pierwszych tego typu inicjatyw w Polsce. Nosiło ono nazwę Stowarzyszenie Kibiców Lechii Gdańsk „Biało-Zieloni”⁵ Przede wszystkim skupiło się ono na zorganizowaniu kibiców wokół sprawy odbudowy swojego klubu, który po różnych perypetiach rozpoczął nową kartę historii od startu w A-klasie⁶. W jednym z wywiadów na internetowej stronie gdańskich kibiców, działacz stowarzyszenia zapewniał wówczas: „Naszym atutem jest to, że działamy dla dobra klubu, a nie dla własnego

---

4 B. Szacka (2008) *Wprowadzenie do socjologii*. Warszawa, s. 141-42; R. Bonowicz (2002) *Socjalizacja* [w:] *Encyklopedia socjologii*. T. 4. Warszawa, s. 42-46; P. Sztompka (2003) *Socjologia. Analiza społeczeństwa*. Kraków, s. 224.

5 Pierwszy zarząd stowarzyszenia tworzyli: Tadeusz Duffek (prezes), Piotr Czerwonka (wiceprezes), Robert Brodacki, Marek Hładki (sekretarz), Zbigniew Kołataj, Błażej Słowikowski (skarbnik), Jarosław Wierzbiński. Komisja rewizyjna: Milan Ignatowicz, Kamil Werbiński, Kazimierz Konieczny. Por. B. Słowikowski, M. Macur (2003) *Władze wybrane*, „Biało-Zieloni” Biuletyn meczowy Kibiców Lechii Gdańsk nr 16, 15.03.2003, s. 2.

6 To wyjątkowe w historii polskiej piłki nożnej wydarzenie, kiedy to kibice odbudowali swój klub od najniższej klasy krajowych rozgrywek piłkarskich do klasy najwyższej dokumentuje pozycja: M. Kordek (2009) *Lechia. Od A-klasy do Ekstraklasy*. Gdańsk. s. 380.

zysku, że koncepcja jest przemyślana przez ludzi, którzy stąd pochodzą i związani są z Lechią od najmłodszych lat”⁷

Dzięki zaangażowaniu stowarzyszenia, zbudowaniu przez nie podstaw organizacyjno-finansowych pod funkcjonowanie klubu, pozyskaniu wielu prywatnych sponsorów oraz przychylności władz miasta, końcowym efektem wieloletniej pracy stał się powrót Lechii do najwyższej klasy rozgrywek piłkarskich. Przy okazji wypracowano wiele ciekawych akcji na rzecz promocji klubu, które były wówczas zupełną nowością w środowisku fanów piłkarskich. Zaliczyć do nich można m.in. zorganizowanie się kibiców w 2002 r. podczas wyborów samorządowych w Komitet Wyborczy „Naprzód Lechio”⁸. Za cel wyborczy kibice postawili sobie m.in. przełamanie złego wizerunku kibica oraz zmianę nieciekawej sytuacji gdańskiego sportu, w szczególności zaś klubu piłkarskiego „Lechii” W programie wyborczym zapowiadali zaś takie inicjatywy, jak: promocję miasta poprzez piłkę nożną, wzajemne wsparcie i integrację środowiska kibiców wszystkich klubów sportowych z Gdańska, popieranie rozwoju sportu i turystyki w mieście poprzez budowę ogólnodostępnych hal sportowych i boisk, integrację młodzieży przez sport w celu odciążenia jej od zagrożeń społecznych⁹.

Działalność pierwszego stowarzyszenia od 2005 r. kontynuowało kolejne o nazwie „Lechiści” Skupiało w swych szeregach ludzi z różnych środowisk m.in. właściciele firm, biznesmenów, prawników, a także studentów i uczniów szkół średnich. W tych latach podjęto w Gdańsku także pierwsze kibicowskie akcje charytatywne na rzecz Integracyjnego Domu Dziecka przy Jaśkowej Dolinie w Gdańsku czy honorowego krwiodawstwa, w wielotysięcznym nakładzie wydano i rozprowadzono wśród kibiców ulotki informujące o szkodliwości zażywania narkotyków. Stowarzyszenie wydawało także regularnie biuletyn meczowy dla kibiców, który w niższych klasach rozgrywek stanowił jednocześnie bilet wstępu dla kobiet i dzieci na spotkanie rozgrywane przez Lechię¹⁰, organizowało turnieje piłkarskie kibiców i fanklubów Lechii¹¹, zajęło się produkcją odzieży, szalików, czapek i gadżetów w klubowych barwach,

---

7 M. Korniaho (2005) *Kibic też działacz. Rozmowa z Michałem Macurem, popularnym «Matadem»*. „Tygodnik Lechia.gda.pl” nr 13, 28.06.2005.

8 K. Katka (2002) *Kibice na prezydenta*, „Głos Wybrzeża”, 10.09. 2002; R. Daszczyński, Ł. Pałucha (2002) *Miasto Lechia Gdańsk. Kibice walczą o mandaty*, „Śledź te strony”, dodatek do „Gazety Wyborczej Trójmiasto”, 4.10.2002; Kibice podczas wyborów samorządowych w 2002 r. startowali także z listy „Nasze Miasto Gdańsk”, zorganizowanej przez Zbigniewa Wnuka. Por. Z. Wnuk (2011) *Historia to my*. Gdańsk.

9 *Lechisto!!! Gdańszczaninie !!! Ulotka Komitetu Wyborczego „Naprzód Lechio”*, Gdańsk, październik 2002 r.

10 Ukazywał się pod nazwą: „Biało-Zieloni” Biuletyn meczowy Kibiców Lechii Gdańsk.

11 Przykładowo w styczniu 2008 r. we Wrzeszczu turniej piłkarski dla kibiców zgromadził drużyny z takich miast, jak Malbork, Pelplin, Sztum, Mława, Nowy Targ, Starogard Gdański, Chojnice, Sierakowice, Tczew, Łęgowo, Pruszcz Gdański.

przeznaczając zysk z ich sprzedaży na dofinansowanie zorganizowanych wyjazdów na mecze Lechii. Stowarzyszenie „Lechiści” zaangażowało się także w powołanie Ogólnopolskiego Związku Stowarzyszeń Kibiców, a przedstawiciel gdańszczan znalazł się we władzach tej organizacji¹².

W 2008 r. doszło do rozwiązania „Lechistów” i powołania w to miejsce Stowarzyszenia Kibiców Lechii Gdańsk „Lwy Północy”. W jego skład weszło wiele nowych środowisk kibiców „biało-zielonych”, którzy dotąd nie angażowali się w działalność w ramach stowarzyszenia. Stała się więc ona, jak dotąd, najbardziej reprezentatywną oficjalną organizacją fanów gdańskiej drużyny¹³.

Elementy socjalizacji w działalności Stowarzyszenia „Lwy Północy”

Nawet pobieżne przedstawienie zakresu inicjatyw podjętych przez pierwsze stowarzyszenia kibiców Lechii Gdańsk, z socjologicznego punktu widzenia pokazuje, iż, są one wartą do odnotowania przestrzenią dla procesu socjalizacji. Stowarzyszenie „Lwy” w latach 2008-2012 nie tylko kontynuowało linię wyznaczoną przez poprzedników, ale znacznie poszerzyło zakres inicjatyw, które kształtują w kibicach więzi z „małą ojczyzną”, wyrabiają wrażliwość na potrzeby ludzi z różnych względów narażonych na społeczne wykluczenie, budują środowiskową solidarność, pielęgnują klubowe tradycje, angażują się w promowanie narodowej historii i jej bohaterów¹⁴. Właśnie w takim zaangażowaniu najbardziej widoczna jest wychowawcza rola kibicowskich stowarzyszeń.

Wśród wielu użytecznych społecznie przedsięwzięć podejmowanych przez środowisko stowarzyszeń kibicowskich na czoło wysuwa się ich działalność charytatywna. W przypadku „Lwów Północy” w ostatnich latach pojawiło się wiele tego typu inicjatyw, które podejmowano na terenie całego Pomorza. Obejmowały one przykładowo zbiórki funduszy na pomoc dla ciężko chorych. Przeważnie są one zbierane poprzez wolontariuszy ze STKL przed meczami, na stronach internetowych „Lwów Północy” są też podawane konta, na które można wpłacać darowizny. Kibice przeprowadzili także akcję zbierania 1% podatków na te cele, przysługujące organizacjom pozarządowym. W ostatnich dwóch latach w taki właśnie sposób zaangażowano

---

12 Ogólnopolski Związek Stowarzyszeń Kibiców powstał 15.06.2007 r. w Warszawie. W 2011 zrzeszał w swoich szeregach niemal 50 zorganizowanych grup kibicowskich, www.ozsk.pl, 21.04.2011.

13 <http://lwypolnocy.pl/ONas/Historia.aspx>, 11.04.2012.

14 Na temat promocji patriotyzmu i polskiej historii na stadionach zob. m.in.: J. Wąsowicz (2011) *Promocja historii narodowej i patriotyzmu w środowisku kibiców piłkarskich. Wybrane przykłady* [w:] Z. Dziubiński, M. Lenartowicz (red.) *Kultura fizyczna a kultura masowa*. Warszawa, s. 423-431; idem (2011) *Od „Marszu Zwycięstwa” do „Marszu Niepodległości” Przegląd patriotycznych inicjatyw środowiska kibicowskiego w Polsce w roku 2011*. „Grot. Zeszyty Historyczne poświęcone historii wojska i walki o niepodległość” nr 34-35, s. 133-146.

się m.in. na rzecz ratowania zdrowia syna jednego z kibiców z Tczewa, ponadto Stowarzyszenie włączyło się w akcję Parlamentu Studentów Akademii Morskiej w Gdyni, który organizował akcję charytatywną na rehabilitację Pauliny – doktorantki, która kilka lat temu uległa poważnemu wypadkowi i nie odzyskała pełni zdrowia¹⁵. Warto w tym miejscu wspomnieć, że wraz z kibicami do akcji przyłączyła się także Lechia Gdańsk S.A. Na cel rehabilitacji zostały przekazane spora ilość gadżetów i bilety na mecze Lechii. W 2007 r. „Lwy Północy” wraz z klubem włączyło się w Skarszewach w festyn Dnia Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intelktualną¹⁶.

Od wielu lat gdańscy kibice opiekują się podopiecznymi gdańskich domów dziecka. Stowarzyszenie corocznie oprócz prezentów (przykładowo w 2011 r. udało się przygotować 50 świątecznych paczek i zakupić 25 kg cukierków dla dzieci), zbiórek odzieży, przyborów szkolnych i środków czystości, organizuje także wyjazdy wakacyjne oraz turnieje piłkarskie dla dzieci z domów dziecka. Przynoszą one kibicom zaangażowanym w działalność stowarzyszenia wiele radości, pomimo trudności organizacyjnych. Potwierdza to chociażby entuzjastyczna relacja ze strony „Lwów Północy” z imprezy mikołajkowej zorganizowanej w grudniu 2011 r.: „Przedstawiciele „Lwów Północy” odwiedzili podopiecznych Gdańskich Domów dla Dzieci i uczniów z ZSKPiG nr 1. Dzieci już od rana nie mogły się doczekać wizyty „Mikołajów w szalikach” i krzątały się w tę i z powrotem, niecierpliwie przebierając nogami. Na prośbę opiekunów o ubranie się elegancko, podopieczni zareagowali dość nietypowo. Ten kto miał, przywdział biało-zielone barwy. Bluzę, koszulkę, szalik, chociażby czapkę Lechii. Ten kto nie miał, tym bardziej nie mógł się doczekać wizyty kibiców, by móc strojem dorównać pozostałym. Radości z otrzymanych prezentów nie da się opisać słowami. Nie oddadzą tego też żadne zdjęcia. Atmosfery szczęścia można było niemal dotknąć. Takie chwile rekompensują cały trud wkładany w organizację, stanie na mrozie z puszkami, bieganie po sklepach, przygotowywanie paczek. W ramach wdzięczności dzieci wraz z opiekunami przygotowali „Mikołajom” poczęstunek i przedstawienie w postaci jasełek. Nie mogło też zabraknąć kolęd. Szczególnie jedna utkwiła w pamięci nieco zdziwionego, ale i rozbawionego obrotem sprawy księdza. Ta kolęda to „Wśród nocnej ciszy”, która śpiewana przez dzieci rozbrzmiała – a jakże – w wersji znanej wszystkim kibicom zwłaszcza z meczów derbowych. Dziękujemy tym wszystkim, którzy wsparli naszą inicjatywę, tym, którzy zaufali i wrzucili chociażby drobniaki do puszek. Tym, którzy pomogli w organizacji i całej biało-zielonej rodzinie, która nie zapomina o najmłodszych. Z pewnością warto – dla dzieci i ich chwil peł-

15 Lwy i Lechia dla Pauliny, <http://lwypolnocy.pl/Start/tabid/36/articleType/ArticleView/articleId/666/Lwy-i-Lechia-dla-Pauliny.aspx>, 21.02.2012.

16 *Wydarzenia. „Biało-Zieloni”* Oficjalny biuletyn meczowy Lechii Gdańsk, nr 8 (2007), s. 4.

nych radości, błyszczących oczu w momencie rozpakowywania prezentów, dla tradycji i magii świąt, ale i po to, by samo słowo „Lechia” było dla nich czymś magicznym, a biało-zielone barwy najpiękniejszymi na świecie. W końcu dla nas samych – nie dla lansu, ale po to, byśmy my jako kibice stawali się lepszymi ludźmi”¹⁷

Dla wychowanków z kilku domów dziecka organizowane są bezpłatne wyjścia na mecze Lechii. We współpracy ze Stowarzyszeniem Kibiców Wisły Kraków w latach 2009-2011 zorganizowano wakacyjną wymianę dzieci. Ponadto w 2011 r. podczas pobytu w Wilnie z okazji Święta Niepodległości 11 listopada, podczas której kibice włączyli się w patriotyczne uroczystości przekazując jednocześnie dla polskich szkół 3 tony książek zebranych wspólnie ze Stowarzyszeniem Wiara Lecha z Poznania¹⁸, „Lwy Północy” nawiązały współpracę z domem dziecka w Nowej Wilejce, które zaowocowało organizacją wakacji dla polskich dzieci z Wileńszczyzny w Gdańsku w roku 2012. Zbiórka funduszy na ten cel były prowadzone przed ostatnimi meczami Lechii w rundzie wiosennej oraz poprzez pozyskiwanie przez stowarzyszenie prywatnych sponsorów.

Dzięki intensywnym zabiegom Stowarzyszenia „Lwy Północy” zdecydowanie lepiej układa się współpraca kibiców z klubem. Jak dowiadujemy się ze sprawozdań zamieszczonych na stronie internetowej stowarzyszenia, działacze klubowi konsultują wiele swoich poczynań z kibicami, a kibice nie stronią od oficjalnego wyrażania swojego stanowiska w ważnych dla klubu sprawach. Obie strony służą sobie wzajemnie pomocą. Stowarzyszenie wielokrotnie zabierało głos we wszystkich bieżących wydarzeniach dotyczących kibiców¹⁹

Ważną przestrzeń działalności SKLG „Lwy Północy” stanowi promocja sportu w wśród dzieci i młodzieży. Kibice organizują m.in. turnieje drużyn osiedlowych, tzw. „dzikich drużyn” fanklubów, turnieje dla dzieci. Cyklicznie w Sopocie organizowany jest turniej im. Tadeusza Duffeka, który był współzałożycielem Stowarzyszenia Kibiców Lechii Gdańsk „Biało – Zieloni” i jego prezesem w latach 2002 -2005, później członkiem zarządu klubu piłkarskiego Lechia Gdańsk²⁰. Zawsze turniej jego imieniem jest połączony z majówką dla rodzin.

---

17 *Mikołaj na biało-zielono*, <http://lwypolnocy.pl/Start/tabid/36/articleType/ArticleView/articleId/631/Mikoaj-na-bialo-zielono.aspx>, 21.12.2011.

18 Więcej o tej akcji zob. J. Wąsowicz (2011) *Pozdrowienia z Wilna*. „Gazeta Polska Co-dziennie”, 14.11. 2011.

19 *Historia Stowarzyszeń Kibiców Lechii*, <http://lwypolnocy.pl/ONas/Historia.aspx>, 13.05.2012.

20 Więcej na temat T. Duffeka zob. J. Wąsowicz (2011) *Król kibiców*, „Nowe Państwo – Niezależna Gazeta Polska”, nr 5, s. 23-27; idem, *Tadeusz Kazimierz Duffek*, <http://www.encyklopedia-solidarnosci.pl>, 12.05.2012; H. Jankowski (2006) *Wspomnienie pośmiertne o śp. Tadeuszu Duffeku* [w:] J. Wąsowicz (red.) „*Biało-Zielona Solidarność*” *O fenomenie politycznym*

Z tej racji, że Gdańsk znalazł się w gronie miast, na których w czerwcu 2012 r. rozegrane zostały mecze w ramach Euro 2012, kibice włączyli się także w przygotowania do tej imprezy. Stowarzyszenie brało także udział w działaniach promocyjnych Gdańska jako jednego z miast gospodarzy mistrzostw. Drużyny z gdańskich domów dziecka, grające pod patronatem „Lwów Północy” brały udział w turniejach „Nadzieja na Euro”. W dniu 14 kwietnia odbył się turniej piłki nożnej dla młodzieży gimnazjalnej współorganizowany przez projekt Kibice Razem Lechia Gdańsk, „Lwy Północy”, fundację „Obudź Nadzieję” oraz Biuro Prezydenta ds. Sportu i Euro 2012. Także w kwietniu podopieczni Stowarzyszenia zdobyli brązowy medal w III Mistrzostwa Polski Domów Dziecka w Warszawie. Natomiast w maju w stolicy Polski odbyły się Mistrzostwa Europy Domów Dziecka. Do reprezentacji otrzymało powołanie 4 piłkarzy z drużyny „Lwów Północy”. O zaangażowaniu gdańskich kibiców w te przedsięwzięcia niech świadczy fakt, że trenerem wspomnianej reprezentacji jest Jan Ptach, wieloletni fan biało-zielonych i członek SKLG „Lwów Północy”²¹.

Stowarzyszenie kibiców Lechii włączyło się także w organizację UEFA EURO 2012 poprzez prowadzenia w trakcie Turnieju „Ambasady Kibica”, gdzie jako wolontariusze pomagali kibicom zza granicy podczas ich pobytu w Gdańsku w czasie Mistrzostw. SKLG „Lwy Północy” objęło swoim patronatem „Gdańsk Football Camp 2012”, miasteczko kempingowe, które zostało stworzone podczas mistrzostw w sercu miasta na historycznych terenach byłej Stoczni Gdańskiej. Z myślą o kibicach piłki nożnej przygotowano tam pole kempingowe, które zapewniło nocleg dla około 5 tys. osób w dwuosobowych namiotach, oraz strefę rekreacyjną, gastronomiczną i sanitarną, także parking dla 2 tys. samochodów i 500 kamperów. Warto wspomnieć, że organizatorzy kempingu podczas przygotowań do Euro 2012 uwzględnili uwagi i wskazówki przekazywane im przez kibiców Lechii²².

Fani gdańskiej drużyny od lat kultywują także pamięć o bohaterach polskiej historii. Szczególnie upamiętniane są wydarzenia związane z historią „Solidarności”, jako, że środowisko kibiców „Biało – Zielonych” czynnie uczestniczyło w przełomowych wydarzeniach lat 80. XX w.²³ Regularnie na meczach „Biało-Zielonych” wywieszane są transparenty nawiązujące do tamtego okresu. W relacji SKLG na łamach pisma kibiców Wisły Kraków

---

kibiców gdańskiej Lechii 1981-1989, Gdańsk, s. 13-15; „Dufu” nie żyje, „Dziennik Bałtycki”, 24.10.2005.

²¹Młode Lwy Północy w Warszawie, <http://lwypolnocy.pl/Start/tabid/36/articleType/ArticleView/articleId/729/Mode-Lwy-Ponocy-w-Warszawie.aspx>, 16.05.2012.

²² Więcej informacji na temat tego przedsięwzięcia znajduje się na stronach: <http://www.camp2012.pl/pl/main>, www.lwypolnocy.pl/gdanskfootballcamp.

²³ Por. J. Wąsowicz, *op. cit.*; idem (2012) *Futbol i polityka. Przypadek kibiców „Lechii” Gdańsk* [w:] S. Ligarski, G. Majchrzak (red.) *Nieczysta gra. Tajne służby a piłka nożna*. Chorzów, s. 130-150.

czytamy na ten temat m.in.: „(...) dużą część naszego magazynu stanowią flagi patriotyczne, ściśle związane z naszą historią, tradycją, naszym miastem oraz walką z poprzednim ustrojem. „Warchoły Lechistanu”, „My tworzymy historię”, „Bóg, Honor, Ojczyzna – Lechia Gdańsk”, „Bóg, Honor Ojczyzna” w barwach narodowych, „Kolebka Solidarności”, „Lechia Gdańsk – Precz z komuną” czy „Polski Bastion Prawicy” trzeba było stoczyć niemalże bój z delegatem. Czasem walka ta, jak podczas październikowego spotkania w Gliwicach nie przynosi efektu, ale nie brakuje też zwycięstw. Takim na pewno można nazwać szeroką publiczną debatę, na temat „Bastionu Prawicy”, która zakończyła się naszym bezapelacyjnym zwycięstwem i władze piłkarskie ostatecznie przyznały, że bezzasadne były jakiegokolwiek zarzuty pod tym adresem tej flagi”²⁴.

W ostatnich latach Stowarzyszenie włączyło się w organizację oprav meczowych, manifestacji, konferencji popularnonaukowych („Dni Pamięci Kibiców Lechii Gdańsk”) z okazji: 20 rocznicy strajków majowych i sierpniowych z 1988 r.; 25 rocznicy powstania Federacji Młodzieży Walczącej; 30 rocznicy strajków w Stoczni Gdańskiej i powstania NSZZ „Solidarność”; 30 rocznicy wprowadzenia stanu wojennego; co roku w grudniu upamiętniają także postać Antoniego Browarczyka, 20-letniego kibica „Lechii” – pierwszą ofiarę stanu wojennego w Gdańsku; kibice Lechii uczestniczyli w beatyfikacji kapelana „Solidarności” ks. Jerzego Popiełuszki. Ponadto kultywowana jest także pamięć o Żołnierzach Wyklętych. Podczas spotkań Lechii pojawiają się na stadionie oprawy meczowe upamiętniające tych polskich bohaterów, organizowane są spotkania z kombatantami, pokazy filmowe, kibice uczestniczą w uroczystościach z okazji święta Polskiego Państwa Podziemnego czy też Dnia Żołnierzy Wyklętych²⁵.

W 2012 r. Stowarzyszenie włączyło się w protesty przeciwko rugowaniu historii ze szkolnych programów nauczania, które zostało usankcjonowane rozporządzeniem MEN o nowej podstawie programowej oraz związanym z nim rozporządzeniem o ramowych planach nauczania. Oficjalnie poparło m.in. pikietę, która odbyła się 30 maja 2012 r. pod Urzędem Wojewódzkim w Gdańsku, organizowaną przez środowisko nauczycieli z „Solidarności” przeciwko tym rozporządzeniom. W uzasadnieniu swojego poparcia Stowarzyszenie na stronie internetowej pisało: „Sprawa rozumnego nauczania

---

24 *Lwy Północy*: „*To nasze barwy, to jest nasz klub*” (2010) „Forza Wisła” Stowarzyszenie Kibiców Wisły Kraków, nr 35 s. 23; W sporze z PZPN chodziło o napis umieszczony na fladze „Polski Bastion Prawicy”: „A na drzewach zamiast liści będą wisieć komuniści”, który w latach 80. towarzyszył kibicom Lechii podczas manifestacji organizowanych na stadionie i na ulicach Gdańska.

25 *Idem*, *Promocja historii...*, *op. cit.*, s. 423-431; *Idem*, *Od „Marszu Zwycięstwa”* *op. cit.*, nr 34-35, s. 133-146; A. Kołakowska (2011) *Inny obraz kibica*, „Nasz Dziennik”, 21-22.05.2011.

historii w szkołach (ale także innych przedmiotów, np. z bloku „Przyroda”) jest niezwykle ważnym wyzwaniem. Polskim być albo nie być! (...) W tej sprawie nie możemy być obojętni. Ważne jest abyśmy mieli rzetelny przekaz historii i by nasze dzieci nie zapomniały co oznacza słowo Polska. Kibice już wielokrotnie udowodnili, że patriotyzm mają w sercu i tym razem musimy tam być”²⁶.

Warto także nadmienić, że kibice Lechii Gdańsk, zaangażowani także w działalność Stowarzyszenia „Lwy Północy”, mają swój wkład w organizację czterech dotychczasowych pielgrzymek kibiców na Jasną Górę. Ich pomysłodawcą był nieżyjący już, wspomniany w niniejszym opracowaniu legendarny kibic „Biało-Zielonych” Tadeusz Duffek. Z roku na rok to wydarzenie, cieszy się coraz większym zainteresowaniem w środowisku kibicowskim. W roku 2012 uczestniczyło w niej ponad dwa tys. kibiców z kilkunastu klubów piłkarskich i żużlowych z całej Polski. Pielgrzymka oprócz tego, że jest wydarzeniem religijnym poprzez krzewienie w środowisku kibiców wartości patriotycznych i promocję zaangażowania tej grupy na niwie społecznej staje się także przedsięwzięciem wychowawczym, wpisując się tym samym w poruszany przez nas proces socjalizacji²⁷

Zakończenie

Socjalizacyjny charakter działalności stowarzyszeń kibiców w Polsce stał się pewnym fenomenem w tej grupie środowiskowej. Inicjatywy podejmowane przez Stowarzyszenie Kibiców Lechii Gdańsk „Lwy Północy” są tylko przykładową prezentacją działań, które w skali całego kraju poprzez liczne stowarzyszenia kibiców różnych dyscyplin sportowych przybrały charakter masowy. Na wymierne ich owoce trzeba zapewne jeszcze poczekać. Warto na koniec oddać jeszcze głos samym kibicom, i przytoczyć odpowiedź na pytanie: na czym polega fenomen zgranego i silnego pod wieloma względami stowarzyszenia „Lwy Północy”?, jakiej udzielił jego aktualny prezes Piotr Zejer, na łamach pisma wydawanego przez zaprzyjaźnione z gdańskimi kibicami środowisko fanów Wisły Kraków: „Składa się na niego kilka czynników. Przede wszystkim zgranie się ludzi i poświęcenie dla czegoś więcej niż czubek własnego nosa. Tworzymy paczkę zgranych ludzi a przy tym potrafimy

---

26 <http://lwypolnocy.pl/Start/tabid/36/articleType/ArticleView/articleId/733/Pikieta.aspx>, 29.05.2012.

27 Więcej na ten temat zob. J. Wąsowicz (2012) *Kibicowanie jako wartość – perspektywa społeczna i religijna* [w:] J. Kistorz, *op. cit.*, s. 135-143; Na temat pielgrzymki kibiców organizowanej przez Salezjańskie Stowarzyszenie Wychowania Młodzieży i udziale w niej kibiców Lechii Gdańsk, zob. także: K. Witkowska (2012) *Działalność Salezjańskiego Stowarzyszenia Wychowania Młodzieży w opiniach młodych kibiców Lechii Gdańsk*. Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy (praca licencjacka).

wymagać od siebie. Zgranie byłoby tylko pierwszym krokiem, gdyby nie organizacja. Uważam, że dobrze prosperujące stowarzyszenie musi mieć jasną, dobrze funkcjonującą strukturę organizacyjną, w której każdy wie za co jest odpowiedzialny i która jednocześnie daje możliwości realizowania ludzkich predyspozycji. Trochę nauczyliśmy się przez te wszystkie lata, zdobywamy ciągle doświadczenia a z tego co się dzieje staramy się wyciągać wnioski, Mamy swoje reguły, których przestrzegamy a jednocześnie nie jesteśmy hermetycznie zamknięci na nowe osoby i poglądy innych”²⁸.

Autor niniejszego opracowania, żywi nadzieję, że działalność stowarzyszeń kibiców w Polsce nadal prężnie będzie się rozwijać i swoją działalnością zmienia one w społecznym odbiorze obraz fanów piłkarskich, kojarzonych dotąd niemal powszechnie tylko i wyłącznie ze stadionowym chuligaństwem.

---

²⁸ *Gdańsk to dość specyficzne miejsce, a kibice Lechii tym bardziej. Rozmowa z prezesem Stowarzyszenia Kibiców Lechii Gdańsk „Lwy Północy” Piotrem Zejerem. „Forza Wisła” Stowarzyszenie Kibiców Wisły Kraków, nr 35 (2010), s. 24-25.*